

Rashi struggling? The Inconsistency of the Story of Shchem

(1) בראשית פרק לד

- (א) וַתֵּצֵא דִינָה בַת־לֵאָה אֲשֶׁר יִלְדָה לְיַעֲקֹב לְרֵאוֹת בְּבָנוֹת הָאָרֶץ:
- (ב) וַיֵּרָא אֹתָהּ שָׁכֶם בֶּן־חַמּוֹר הַחִי נָשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ וַיַּעֲבֹד:
- (ג) וַתַּדְּבֹק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַת־יַעֲקֹב וַיֵּאָהֵב אֶת־הַנַּעַר וַיְדַבֵּר עִלְיָב הַנַּעַר:
- (ד) וַיֹּאמֶר שָׁכֶם אֶל־חַמּוֹר אָבִיו לֵאמֹר קַח־לִי אֶת־הַיְלָדָה הַזֹּאת לְאִשָּׁה:
- (ה) וַיַּעֲקֹב שָׁמַע כִּי טָמְא אֶת־דִּינָה בְּתוֹ וּבְנֵיו הֵינִי אֶת־מַקְנֵהוּ בַשָּׂדֶה וְהַחֲרַשׁ יַעֲקֹב עַד־בָּאִם:
- (ו) וַיֵּצֵא חַמּוֹר אָבִי־שָׁכֶם אֶל־יַעֲקֹב לְדַבֵּר אִתּוֹ:
- (ז) וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן־הַשָּׂדֶה כְּשִׁמְעֵם וַיִּתְעַצְבוּ הָאֲנָשִׁים וַיִּסַּר לָהֶם מֵאֵד כִּי־נִבְלָה עָשָׂה בְיִשְׂרָאֵל לְשַׁכַּב אֶת־בַּת־יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה:
- (ח) וַיְדַבֵּר חַמּוֹר אִתָּם לֵאמֹר שָׁכֶם בְּנִי חִשְׁקָה נַפְשׁוֹ בְּבַתְכֶם תָּנוּ נָא אֹתָהּ לּוֹ לְאִשָּׁה:
- (ט) וְהִתְחַתְּנוּ אִתָּנוּ בְּנֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ־לָנוּ וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ תִּקְחוּ לָכֶם:
- (י) וַאֲתָנוּ תִּשָּׁבוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה לְפָנֵיכֶם שָׁבוּ וּפְחָרְוֶהָ וְהֶאֱמַזּוּ בָּהּ:
- (יא) וַיֹּאמֶר שָׁכֶם אֶל־אָבִיהָ וְאֶל־אֶחָיו אֲמַצְא־חֵן בְּעֵינֵיכֶם וְאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי אֶתְּנוּ:
- (יב) הֲרַבּוּ עָלַי מֵאֵד מִהֵרָ וּמִתָּן וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי וְתִתְּנוּ־לִי אֶת־הַנַּעַר לְאִשָּׁה:
- (יג) וַיַּעֲזְבוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶת־שָׁלֹם וְאֶת־חַמּוֹר אָבִיו בְּמַרְמָה וַיְדַבְּרוּ אֲשֶׁר טָמְא אֶת־דִּינָה אַחֲתָם:
- (יד) וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם לֹא נוֹכַל לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר הַזֶּה לְתֵת אֶת־אַחֲתָנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ עָרְלָה כִּי־חֲרָפָה הוּא לָנוּ:
- (טו) אַךְ־בְּזָאת נָאוֹת לָכֶם אִם תִּהְיוּ כְּמֵנוּ לְהַמּוֹל לָכֶם כֹּל־זָכָר:
- (טז) וְנִתְּנוּ אֶת־בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם נִקְחָ־לָנוּ וַיִּשְׁכְּבוּ אִתְּכֶם וְהָיִינוּ לָעַם אֶחָד:
- (יז) וְאִם־לֹא תִשְׁמַעוּ אֵלֵינוּ לְהַמּוֹל וְלִקְחוּ אֶת־בָּתְּנוּ וְהִלְכְּנוּ:
- (יח) וַיִּיטְבוּ דְבָרֵיהֶם בְּעֵינֵי חַמּוֹר וּבְעֵינֵי שָׁכֶם בֶּן־חַמּוֹר:
- (יט) וְלֹא־אָחַר הִנְעִיר לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר כִּי חִפֵּץ בְּבַת־יַעֲקֹב וְהוּא נִכְבֵּד מִכָּל בֵּית אָבִיו:
- (כ) וַיָּבֵא חַמּוֹר וּשְׁכָם בָּנוּ אֶל־שַׁעַר עִירָם וַיְדַבְּרוּ אֶל־אֲנָשֵׁי עִירָם לֵאמֹר:
- (כא) הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלָמִים הֵם אֲתָנוּ וַיִּשְׁבוּ בָאָרֶץ וַיִּסְחְרוּ אֹתָהּ וְהָאָרֶץ הִגְהָ רַחֲבַת־יָדַיִם לְפָנֵיהֶם אֶת־בָּתְּכֶם נִקְחָ־לָנוּ לְנַשִּׁים וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ נָתַן לָהֶם:
- (כב) אַךְ־בְּזָאת יֵאָתוּ לָנוּ הָאֲנָשִׁים לְשַׁבֵּת אִתָּנוּ לְהַיּוֹת לָעַם אֶחָד בְּהַמּוֹל לָנוּ כֹּל־זָכָר כַּאֲשֶׁר הֵם נִמְלִים:
- (כג) מִקְנֵיהֶם וּקְנֻכֵּם וְכֹל־בְּהֵמָתָם הֲלוֹא לָנוּ הֵם אִךְ נָאוֹתָהּ לָהֶם וַיִּשְׁבוּ אִתָּנוּ:
- (כד) וַיִּשְׁמַעוּ אֶל־חַמּוֹר וְאֶל־שָׁכֶם בָּנוּ כֹּל־יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ וַיִּמְלֹו כֹּל־זָכָר כֹּל־יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ:

(כה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כְּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׂגִי-בְנֵי-יַעֲקֹב שְׁמֵעוֹן וְלוֹי אֶתִּי דִינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיָּבֹאוּ עַל-הָעִיר בְּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל-זָכָר:

(כו) וְאֶת-חֲמוֹר וְאֶת-שָׁכֶם בְּלוֹ הָרְגוּ לְפִי-תָרַב וַיִּקְחוּ אֶת-דִּיגָה מִבֵּית שָׁכֶם וַיֵּצְאוּ:

(כז) בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל-הַחֲלָלִים וַיִּבְזוּ הָעִיר אֲשֶׁר טָמְאוּ אַחֲוָתָם:

(כח) אֶת-צֹאגָם וְאֶת-בְּקָרָם וְאֶת-חֲמֹרֵיהֶם וְאֶת אֲשֶׁר-בְּעִיר וְאֶת-אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקְחוּ:

(כט) וְאֶת-כָּל-חֵילָם וְאֶת-כָּל-טַפָּם וְאֶת-נְשֵׁיהֶם שָׁבוּ וַיִּבְזוּ וְאֶת כָּל-אֲשֶׁר בְּבֵית:

(ל) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-שְׁמֵעוֹן וְאֶל-לוֹי עֲכַרְתֶּם אֹתִי לְהַבְאִישְׁנִי בַיָּשָׁב הָאָרֶץ בְּכַנְעֲנִי וּבְפָרְצִי וְאֲנִי מִתִּי מִסְפָּר וְנֹאסְפוֹ עָלַי וְהַלוֹנִי וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי:

(לא) וַיֹּאמְרוּ הַכְּזוֹנָה יַעֲשֶׂה אֶת-אַחֲוָתָנוּ: פ

בראשית פרק לה

(א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵּית-אֵל וּשְׁבִ-שָׁם וַעֲשֵׂה-שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הַנִּרְאָה אֵלֶיךָ בְּבָרְחֶךָ מִפְּנֵי עֵשָׂו אַחִיךָ:

(ב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-בֵּיתוֹ וְאֵל כָּל-אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת-אֱלֹהֵי הַנֹּכַח אֲשֶׁר בְּתַכְלֶם וְהִטְהַרְוּ וְהִחְלִיפוּ שְׁמֹלֹתֵיכֶם:

(ג) וְנִקְוָמָה וְנִעֲלָה בֵּית-אֵל וְאֶעֱשֶׂה-שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הַעֲנָה אֹתִי בַיּוֹם צָרְתִי וַיְהִי עֵמֶדִי בַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתִּי:

(ד) וַיִּתְּנוּ אֶל-יַעֲקֹב אֶת כָּל-אֱלֹהֵי הַנֹּכַח אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת-הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאֲזַנֵּיהֶם וַיִּטְמְנוּ אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר עִם-שָׁכֶם:

(ה) וַיִּסְעוּ וַיְהִי חַתַּת אֱלֹהִים עַל-הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרַי בְּנֵי יַעֲקֹב:

(ו) וַיָּבֹאוּ יַעֲקֹב לְוַזְהָ אֲשֶׁר בְּאָרֶץ כְּנַעַן הוּא בֵּית-אֵל הוּא וְכָל-הָעָם אֲשֶׁר-עִמּוֹ:

(ז) וַיַּבֵּן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם אֵל בֵּית-אֵל כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אַחִיו:

(ח) וַתִּמַּת דְּבָרָה מִיַּגְּקַת רַבְקָה וַתִּקְבֹּר מִתַּחַת לְבֵית-אֵל תַּחַת הָאֵלֹון וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אֵלֹון בְּקוֹת: פ

(2) רש"י בראשית פרק לד

(יג) במרמה - בחכמה:

אשר טמא - הכתוב אומר שלא היתה רמיה, שהרי טמא את דינה אחותם:

(3) רש"י בראשית פרק לד

(כה) שני בני יעקב - בניו היו, ואף על פי כן נהגו עצמן שמעון ולוי, כשאר אנשים שאינם בניו, שלא נטלו עצה הימנו:

אחי דינה - לפי שמסרו עצמן עליה נקראו אחיה:

(4) רש"י בראשית פרק לד

להמול - להיות נמול, אינו לשון לפעול אלא לשון להפעל:

(5) רש"י כפשוטו מילואים #4

לא בא רש"י לפרש כאן אלא את דקדוק הלשון, שכן משמעות הדברים אחת היא שביקשו בני יעקב שימולו את הזכרים...

6) טור יורה דעה הלכות גרים סימן רסח הלכות גרים:

גר מעובד כוכבים שבא להתגייר אינו גר עד שימול ויטבול היה נימול כתב ר"ח שאין לו תקנה א(אבל בניו נימולים א)ונכנסין בקהל ב(דהא אגיייר בטבילה וכגר חשוב להכשיר זרעו אבל לא הוא ג)ובעל הלכות כתב שיש לו תקנה שמטיפין ממנו דם ברית ובעל העיטור כתב שאם נולד מהול א"צ להטיף ממנו דם ברית אלא בטבילה לחוד סגי כאשר ואם לא נולד מהול אלא שלא נימול לשם גירות כגון ערבי מהול צריך להטיף ממנו דם ברית וא"א הרא"ש ז"ל לא חילק באלא בכל ענין צריך להטיף ממנו דם ברית

7) דרישה יורה דעה סימן רסח אות א

ותימה פשיטא שזרעו כשר דלא יהא אלא כעכו"ם וכו'

8) פרישה יורה דעה סימן רסח

ושמא י"ל דנפקא מינה דאם הולד בת שנולדה לו מישראלית דאותה בת כשרה לכהונה לאפוקי דאם הוא חשוב כעכו"ם הויא פסולה לכהונה דעכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד פגום לכהונה כמבואר באבן עזר סוף סימן ז'

9) רש"י בראשית פרק לה

(א) קום עלה - לפי שאחרת בדרך נענשת ובא לך זאת מבתך:

10) בראשית פרק כח

(יט) ויקרא את שם המקום ההוא בית-אל ואולם לוז שם העיר לראשנה:

(כ) ויבא יעקב וידר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתת לי לחם לאכל ובגד ללבש:

(כא) ושבתני בשלום אל-בית אבי והיה יקוק לי לאלהים:

(כב) והאבן הזאת אשר שמתני מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר נתת לי עשה אעשה ונצו לך:

11) בראשית פרק לג

(זט) וישב ביזם והוא עשו לדרך שיערה:

(יז) ויעקב נסע סלתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סלת על-כן קרא שם המקום סכות: o

(יח) ויבא יעקב שלם עיר שלם אשר בארץ כנען בבאו מפדן ארם ויחן את-פני העיר:

(יט) ויקן את-חלקת השדה אשר נטה-שם אהלו מיד בני-חמור אבי שגם במאה קשיטה:

(כ) ויצב-שם מזבח ויקרא-לו אל אלהי ישראל: o

12) שו"ת יביע אומר חלק ח - יורה דעה סימן לז ד"ה א) הגאון

א) הגאון מהראנ"ח בתשובה ח"א (סי' עז) נשאל אודות אשה שצויתה לשלם סכום נכבד מעזבונה לר' יוסף שיאמר עליה קדיש אחר פטירתה, ובאותו פרק מת אביו של ר' יוסף, וכתב על זה, ואף שבאותו פרק מת אביו של ר' יוסף, והוא אומר עליו קדיש במשך כל י"ב חודש, אלא שהיה מכוין באמירתו לקיים גם צוואת הזקנה הנפטרת, ולעלוי נשמתה, הרי קיים תנאו בזה, ואף על גב דבלא"ה היה צריך לומר קדיש בעד אביו, מכל מקום זכרון אחד עולה

לכאן ולכאן. וכיוצא בזה כתבו בחיבורים, במי שקיבל עליו להתענות שני וחמישי, וחל שני או חמישי ביום תענית צבור, שיוצא ידי חובת נדרו באותו תענית, ועולה לו לכאן ולכאן. וה"ה בנ"ד. ע"כ. והנה כיו"ב מצינו בשו"ת מהרי"ל (סי' קיח) שכל הנודר להתענות סך ימים רצופים, ונזדמן בהם תענית חלום או שאר תעניות חובה, עולים לו לכאן ולכאן, כדקי"ל (חגיגה ז ב) שישראל יוצאים ידי חובת שמחת החג בנדרים ונדבות. והובא להלכה בבית יוסף (ס"ו תקסח). וכן פסק מרן בש"ע (שם סעיף יא). ויש ללמוד מזה לנ"ד.

13) בראשית פרק מח

(כב) ואנכי נתתי לך שקם אחד על-אחריך אשר לקחתיו מיד האמרי בחרבי ובקשתי: פ

14) רש"י בראשית פרק מח

שכם אחד על אחריך - שכם ממש, היא תהיה לך חלק אחד יתירה על אחריך:

בחרבי ובקשתי - כשהרגו שמעון ולוי את אנשי שכם נתכנסו כל סביבותיהם להזדווג להם וחגר יעקב כלי מלחמה כנגדן. דבר אחר שכם אחד היא הבכורה שיטלו בניו שני חלקים, ושכם לשון חלק הוא,

15) בראשית פרק מט

(ה) שמעון ולוי אחים קלי חמס מכרתיהם:

(ו) בסדום אל-תבא נפשי בקהלם אל-תתד כבדי כי באפם הרגו איש ובוצעם עקרו-שור:

(ז) ארוז אפם כי עז ועברתם כי קשתה אחקלם ביעקב ואפיצם בישראל: ס

16) רש"י בראשית פרק מט

שמעון ולוי אחים - בעצה אחת על שכם ועל יוסף.

17) רש"י בראשית פרק מט

כי באפם הרגו איש - אלו חמור ואנשי שכם, ואינם חשובין כולם אלא כאיש אחד וכן הוא אומר בגדעון (שופטים ו טז) והכית את מדין כאיש אחד, וכן במצרים (שמות טו א) סוס ורוכבו רמה בים, זהו מדרשו. ופשוטו אנשים הרבה קורא איש, כל אחד לעצמו, באפם הרגו כל איש שכעסו עליו, וכן (יחזקאל יט ג) וילמד לטרוף טרף אדם אכל: